

P r o j e c t e n

jaarsverslag 2008

© April 2009
Milieudienst Noord-West Utrecht
in Breukelen

Tekstbewerking

Milieudienst Noord-West Utrecht
Olga Leever, de schone schrijfster, Utrecht

Vormgeving

Sanders & Van Dam Reclame, Utrecht

Druk

De Groot Drukkerij, Goudriaan
De Groot Drukkerij en dit papier zijn FSC gecertificeerd

Wilt u meer informatie? Of ontvangt u ook graag het uitgebreide jaarverslag? Neemt u dan contact op met ons. Het telefoonnummer is (0346) 260 600.

Voorwoord

In dit jaarverslag leest u wat wij in 2008 hebben gedaan en bereikt. U kwam de Milieudienst Noord-West Utrecht het afgelopen jaar vast wel eens tegen. Niet alleen als bedrijf, maar ook als burger. Bijvoorbeeld tijdens de actie 'met belgerinkel naar de winkel'. Of bij de aankoop van een nieuwe woning. Misschien bezocht u een van de centra voor Natuur- en Milieu-educatie. En misschien was u aanwezig op 3 april, de dag waarop we ons vijftienjarig bestaan vierden. Wij gaven toen presentaties, exposities en een receptie voor onze relaties en de gemeenten.

Ondernemers ontmoetten onze inspecteurs en adviseurs als het ging om milieuadviezen. Steeds vaker doen we deze bedrijfsbezoeken samen met gemeente en brandweer. Ondernemers merkten dit jaar ook dat het Activiteitenbesluit is ingevoerd: deze nieuwe algemene regelgeving voor bedrijven zorgt voor meer duidelijkheid en gemak.

Afgelopen jaar waren we betrokken bij diverse projecten voor duurzame stedelijke ontwikkeling. De Spoorzone in Woerden is hier een mooi voorbeeld van. In dit nieuwbouwproject gaat de gemeente gebruik maken van warmte-koudeopslag bij de koeling en verwarming van woningen en gebouwen.

Meer over onze activiteiten leest u in dit jaarverslag. Ik wens u veel leesplezier!

2008: veel milieuacties, veranderde regelgeving en duurzame ontwikkeling

Met vriendelijke groet,
Nol Verheul, directeur

Milieudienst Noord-West Utrecht

Postbus 242
3620 AE Breukelen

Straatweg 66a
3621 BR Breukelen

Telefoon: 0346-260600
www.milieudienstnwu.nl

De Milieudienst thuis, op school en op het werk

projecten

Inhoud

Gemeentelijk geurbeleid voor veehouderijen	3
Energiebesparing bij supermarkten	4
Bedrijfscontrole in de glastuinbouw	5
Gebiedsgerichte controle in Breukelen en De Ronde Venen	6
Actieplan Omgevingslawaaï	7
Activiteitenbesluit vereenvoudigt methodiek bedrijfsvoorschriften	8
Energiezuinig bouwen Spoorzone Woerden	10

'We zoeken een zorgvuldige
afweging binnen de wet'

De Wet Geurhinder en Veehouderijen, wat houdt dat in?

Hoeveel geuroverlast mag een burger hebben van een veehouderij? De Wet Geurhinder en Veehouderijen geeft hier normen en afstanden voor. De geurbelasting van bijvoorbeeld varkens en kippen wordt uitgedrukt in geurnormen. Voor melkvee en paarden gelden vaste afstanden. Buiten de bebouwde kom moet een koeienstal minstens 50 meter van een woning af staan. Binnen de bebouwde kom is die afstand minstens 100 meter. De wet biedt gemeenten de mogelijkheid om afwijkende geurnormen of afstanden vast te stellen. Dit kan met een gemeentelijke geurverordening. De nieuwe waarden en afstanden komen dan in plaats van de wettelijke.

Gemeentelijk geurbeleid voor veehouderijen

Een veehouderij kan geuroverlast geven. Daarom moet een stal met varkens of koeien ver genoeg van een burgerwoning af staan. Maar stel dat je een leuk oud boerderijtje koopt dat je een woonbestemming geeft? Of dat je je melkveehouderij wilt uitbreiden? In Woerden onderzochten we of de vaste afstanden tussen stallen en woningen kleiner kunnen. Mogelijk komt er een gemeentelijke geurverordening.

Jon Pronk, senior milieu-inspecteur bij de Milieudienst Noord-West Utrecht: 'De veehouderij is typerend voor het gebied rondom Woerden. Wij willen boeren de ruimte geven voor uitbreiding. Maar we willen ook de burger beschermen. Wij hebben gekeken of je dit op een zorgvuldige wijze binnen de wet kunt afwegen.' Daarom onderzocht de Milieudienst samen met de gemeente Woerden wat de mogelijkheden van een lokale geurverordening zijn. Jon Pronk: 'In Woerden en omgeving staan prachtige boerderijen met cultuurhistorische waarde. Als een boer ermee stopt, krijgt zo'n boerderij een burgerbestemming. Maar formeel mag een burger niet wonen in de 'geurcirkel' rondom een veehouderij. Een geurverordening zorgt ervoor dat een agrarisch bedrijf toch kan uitbreiden als de bestaande stal te dicht bij een woning staat.'

Marieke de Groot, beleidsmedewerker gemeente Woerden en mede-eigenaar van een melkveehouderij: 'In 2003 startte deze discussie al. Iemand wilde een gastenverblijf beginnen in de schuur van een voormalige boerderij. Maar dit kon niet vanwege de bestaande regelgeving. Je merkt vaker dat dit soort vragen leven bij de verkoop van een boerderij. Mensen maken plannen voordat iets gekocht wordt, bijvoorbeeld voor een zorgboerderij of recreatieve functie. Met het nieuwe geurbeleid is er meer mogelijk om cultuurhistorisch waardevolle bebouwing te behouden!'

De gemeentelijke geurverordening is al vergevorderd. In 2009 houdt de gemeente een informatieavond. Ook volgt er een inspraakronde. Wij streven ernaar dat de gemeenteraad van Woerden de verordening vaststelt in mei 2009. Buiten de bebouwde kom wordt de afstand tussen bestaande stallen en woningen dan teruggebracht naar 25 meter.

Voor 2009 staan de gemeenten Abcoude, Breukelen en Oudewater op het programma: ook zij willen gemeentelijk geurbeleid vaststellen.

met het nieuwe geurbeleid
is meer mogelijk

Energiebesparing bij supermarkten

Ijsbergsla, kippenpoten, een pak chocoladevla ... in iedere supermarkt ligt het voor het grijpen. Maar die kippenpootjes liggen wél in het koelvak. En de koude lucht stroomt zo de warme winkel in. Het gevolg: een verbruik van soms wel 500.000 kilowattuur per jaar. Dat kan en moet anders, vinden wij. Daarom startten we in 2008 het project 'Energiebesparing bij supermarkten'.

44 supermarkten bezochten wij het afgelopen jaar. Vier van hen hadden een energieverbruik minder dan 50.000 kilowattuur per jaar. Veertig winkels zaten daarboven. Zij verbruiken soms 500.000 kWh per jaar. Ter vergelijking: dat is net zoveel als het energieverbruik van 125 gemiddelde huishoudens, een jaar lang. Bijna geen enkele supermarkt met een verbruik boven de 50.000 kWh per jaar voldoet aan het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer. Dit besluit schrijft voor dat ondernemers alle energemaatregelen moeten nemen die een terugverdientijd hebben van maximaal vijf jaar.

Jaap Stoof, juridisch medewerker bij de Milieudienst Noord-West Utrecht: 'Tijdens het bezoek aan een supermarkt controleren we of de ondernemer voldoende milieubescherpende maatregelen neemt. Gebruikt hij spaarlampen? Dekt hij koel- en vriesmeubelen af? Veertig supermarkten kregen een aanschrijving van

ons: zij zijn verplicht alsnog maatregelen te treffen! Tips aan supermarkteigenaren zijn ten eerste: zorg voor hoogfrequente verlichting. Dit zijn tl-buizen die veel minder energie verbruiken. De andere tip: dek koel- en vriesmeubelen af. Het liefst met glazen deuren. Vooral tegen die deuren bestond weerstand van ondernemers: 'We kregen te horen dat een hongerige klant de deur voor een koelmeubel als barrière ervaart. Ondernemers zijn bang dat klanten hierdoor minder impulsaankopen doen. Of ze zeggen dat het niet binnen hun formule past.' Toch waren er ook positieve geluiden, vertelt Stoof: 'Ondernemers zien in dat ze op jaarbasis vele duizenden euro's kunnen besparen. Bij de verlichting gaat het al gauw om een paar honderd TL-buizen per winkel!'

Op 1 januari 2010 moeten alle supermarkten hun verticale koel- en vrieskasten hebben afgedekt.

Bedrijfscontrole in de glastuinbouw

Kassen vol bloemen en groente: een vertrouwd beeld in onze regio. De glastuinbouw is een grootverbruiker van energie en meststoffen. Daarom moeten de tuinders aan steeds strengere eisen voldoen. Wij hebben daarin een adviserende en controlerende rol. In het laatste kwartaal van 2008 startten we met het controleproject glastuinbouw.

Tuinders gebruiken veel energie, meststoffen en bestrijdingsmiddelen in hun kassen. In het Besluit glastuinbouw staat hoeveel energie en hoeveel stoffen een tuinder mag verbruiken. Wij zijn er om te adviseren over het verbruik en om te controleren of tuinbouwbedrijven de normen overschrijden.

In 2008 deden we 88 controles. Het ging vooral om glastuinbouwbedrijven. Maar we gingen ook op bezoek bij een sorteerbijbedrijf dat komkommers en paprika's uit verschillende kassen sorteert. Verder beoordeelden we de veiligheid en het energieverbruik van negen WKK-installaties. Dit zijn warmtekraftkoppelingen die energie leveren aan een kas.

Tijdens de bezoeken aan de kassen constateerden we onder andere, dat:

- alle bedrijven zich hebben geregistreerd bij een 'erkend dienstverlener' –dat is een adviesbureau of accountantskantoor;
- acht glastuinbouwbedrijven zijn beëindigd of andere activiteiten zijn begonnen;
- twee nieuwe bedrijven zijn gestart;
- 54 bedrijven in overtreding waren;
- drie milieuvergunningen aangepast moeten worden.

in 2009 nieuwe regels voor verlichting in de kas

In het eerste kwartaal van 2009 voeren we hercontroles uit. Ook wijzigd in 2009 het Besluit glastuinbouw. In dit Besluit staan bijvoorbeeld strengere regels voor kasverlichting. Nachtelijke verlichting van kassen leidt soms tot klachten van omwonenden: hun bioritme raakt in de war van het felle licht. In het nieuwe Besluit staat onder meer, dat tuinders hun kassen meer moeten afschermen.

Gebiedsgerichte controle in Breukelen en De Ronde Venen

Zwerfvuil. Watervervuiling. Olietanks in de bodem. Op een industrieterrein houdt niet iedereen zich aan de milieuwetgeving. Daarom houden wij regelmatig toezicht. Deze 'gebiedsgerichte controleprojecten' voeren we uit in samenwerking met de gemeente. In 2008 bezochten we de Broekdijk-West in Breukelen en de Industrierweg in De Ronde Venen.

Waarom een gebiedsgerichte controle? Om precies in kaart te krijgen wat voor bedrijven en woningen er in een gebied staan. Maar ook om te bekijken of iedereen zich aan de regels houdt. De Broekdijk-West en de Industrierweg maakten een rommelige indruk. We hebben alle adressen bezocht in het voor- en najaar van 2008. Bij de bedrijven controleerden we of ze zich hielden aan de milieuvoorschriften. We troffen hier en daar zwerfvuil aan. Ook zagen we een koelcel zonder bouwvergunning. Sommige panden waren illegaal bewoond, of er ontbraken bouwtekeningen. Nu hebben we weer in beeld welke bedrijven er gevestigd zijn in dit gebied. De ondernemers die in overtreding waren zijn aangeschreven.

Vervuiling en verloedering...
dat willen we voorkomen

Actieplan Omgevingslawaai

Geraas van auto's. Denderende treinen. De geluids-overlast in Maarssen en omgeving moet minder. Daarom stelde de gemeente Maarssen in 2008 een Actieplan Geluid op. In dit plan staat hoe we het aantal mensen dat last heeft van het geluid verminderen.

Wat zijn de belangrijkste geluidsbronnen in Maarssen?

- De A2, die langs Maarssen voert.
- De Zuilense Ring (N230) – dat is de weg van Utrecht-Noord naar de A2.
- De spoorlijn langs Maarssen en Maarssenbroek.
- Verschillende doorgaande verkeersroutes.

Een hoger geluidsscherm...
minder overlast

Welke maatregelen nemen wij tegen de geluids-overlast?

- De geluidsbelasting in de gemeente Maarssen is vastgesteld door ingenieursbureau DGMR. Dit bureau maakte berekeningen van de geluidsoverlast. Op basis hiervan stelden wij het Actieplan Omgevingslawaai op. Dit plan ligt in het eerste kwartaal van 2009 ter inzage. Vervolgens kunnen de gemeenteraad en het college dit actieplan vaststellen.
- Het spoor, de A2 en de Zuilense Ring vallen niet onder de gemeentelijke bevoegdheid. Toch zorgde de gemeente ervoor dat het geluidsscherm bij de A2 nu langer en hoger is dan Rijkswaterstaat had gepland. De gemeente deed een forse investering – ongeveer 16 miljoen euro. Hierdoor is het scherm maar liefst zo'n 6 meter hoger dan het scherm dat Rijkswaterstaat volgens de wettelijke verplichtingen moest bouwen.
- Er zijn geluidsreducerende wegdekken aangebracht op de ringweg in Maarssenbroek. Ook is op een deel van de Zuilense Ring een wegdek aangelegd dat minder geluidsoverlast geeft. De meerkosten van dit wegdek betaalde de gemeente Maarssen.
- In veel woonwijken is de rijsnelheid aangepast. Hier mag nog maar 30 kilometer per uur worden gereden. Dat is veiliger, maar ook stiller.

Activiteitenbesluit vereenvoudigt methodiek bedrijfsvoorschriften

Afvalscheiding, veiligheid, bodembeschermende voorzieningen ... een bedrijf moet aan heel wat milieueisen en -voorschriften voldoen. Sinds 1 januari 2008 regelt het Activiteitenbesluit de algemene regelgeving voor bedrijven. Het was even wennen, maar nu zien we vooral voordelen: meer gebruikersgemak en minder regeldruk.

Waarom een nieuw Activiteitenbesluit?

- Om de regeldruk voor het bedrijfsleven te verminderen. De vergunningplicht voor een aantal bedrijven is opgeheven, bijvoorbeeld voor metaalbewerkende bedrijven. Voor bedrijven met een beperkte milieubelasting geldt zelfs geen meldingsplicht meer.

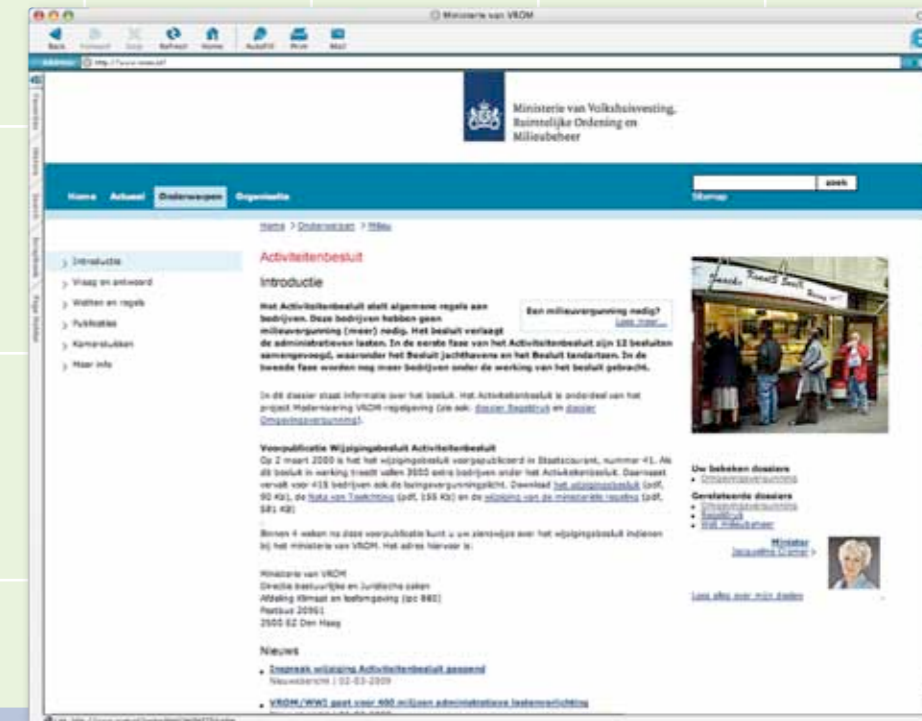
Remie Hendriks

- Om het gebruikersgemak te vergroten: bedrijven kunnen hun meldingen nu digitaal doen.
- Om de regelgeving uniformer te maken. Nu komen er geen 'doublures' meer voor in regels en voorschriften. Bijvoorbeeld in de veiligheids- en Arbowetgeving. Voor bedrijven en voor de overheid is nu duidelijk wie wat controleert.

Alex de Bruin, directeur ABD-techniek uit Montfoort: 'Toen wij met het bedrijf verhuisden, heb ik het milieuverhaal meteen goed geregeld. We hebben plattegronden van de situatie gemaakt en grondboringen gedaan. Op de oude locatie had ik het milieuvraagstuk uitbesteed: het was veel te veel werk. Als ik het alleen had moeten doen, was ik een week bezig geweest. Nu, met de nieuwe manier van controleren, was het géén werk. Ik hoef geen vergunning meer aan te vragen – een melding is genoeg. De Milieudienst wikkelde het af. Een paar muisklikken en het was geregeld. Het leek het bedrijfsleven wel. Ik heb mijn contactpersoon zelfs nog een mailtje gestuurd om hem mijn complimenten te geven.'

'Voor ons was het even wennen,' zegt Remie Hendriks, afdelingshoofd Milieuzorg en Bedrijven. 'De methodiek van het Activiteitenbesluit verschilt nogal van de Algemene Maatregelen van Bestuur die golden tot 1 januari. We staken veel energie in het trainen van onze medewerkers en in de voorlichting aan de bedrijven. Met resultaat: veel ondernemers hebben nu aanzienlijk minder administratieve rompslomp.'

'Een paar muisklikken en het was geregeld'

Het Activiteitenbesluit, wat is dat?

De eisen en voorschriften voor bedrijven stonden voorheen beschreven in twaalf Algemene Maatregelen van Bestuur. Voor elke branche apart. Op 1 januari 2008 veranderde dit: toen trad het landelijke Activiteitenbesluit in werking. Alle branches zijn daarin samengegaan. Via een digitaal loket van het ministerie van VROM krijgen ondernemers snel inzicht in de regels voor hun specifieke situatie. De ondernemer vult de antwoorden in op verschillende vragen. Daarna ontvangt hij direct advies op maat. Zo weet het bedrijf meteen of het meldingsplichtig of vergunningplichtig is.

Energiezuinig bouwen Spoorzone Woerden

De Romeinen deden het al: gebouwen verwarmen met vloer- en wandverwarming. Dat gaat ook gebeuren in het nieuwbouwgebied Spoorzone in Woerden. De gemeente wil hier graag energieneutraal bouwen. Samen met de gemeente deden wij een haalbaarheidsstudie naar de energievoorziening in de Spoorzone. Warmte-koudeopslag als energievoorziening is reëel en haalbaar, bleek uit deze studie. De besparing: tot 50% minder CO₂-uitstoot vergeleken met verwarming via een HR-ketel.

Langs het spoor in Woerden ontwikkelt de gemeente een aantal nieuwbouwprojecten. Wij verzorgen er de projectleiding en advisering. In de Spoorzone komen ongeveer 1500 woningen en 100.000m² aan andere functies. Bedrijven bijvoorbeeld. Woerden wil er energiezuinig bouwen. Maar tegelijkertijd heeft de gemeente te maken met een omvangrijke grondwaterverontreiniging in dit gebied. Juist daarom is de optie van warmte-koudeopslag (wko) zeer interessant.

De Woerdense scholengemeenschap het Minkemacollege gaat naar verwachting als eerste gebruik maken van het systeem: eind 2010 is de nieuwbouw klaar. De nieuwe school verwarmt en koelt met wko. En ook de woningen en kantoorgebouwen hoeven straks geen brandstoffen meer te gebruiken voor het verwarmen van het gebouw. Bovendien krijgen zij op een prettige manier koeling in de warmer wordende zomers. Zo maakt de gemeente van de Spoorzone een duurzaam ontwikkeld woon- en leefgebied.

scholengemeenschap het Minkemacollege
maakt als eerste gebruik van warmte-koudeopslag

Hoe werkt warmte-koudeopslag?

Warmte-koudeopslag (wko) verwarmt gebouwen in de winter en koelt ze in de zomer. Het principe is heel simpel. In de zomer wordt koel water opgepompt om gebouwen te koelen. Dat water wordt daardoor verwarmd. Het warme water wordt in een ander reservoir opgeslagen. Dat kan in de winter gebruikt worden om gebouwen te verwarmen. Als het water afkoelt, wordt het in het koude-reservoir opgeslagen om in de zomer te koelen. Zo is de cirkel weer rond. Via een warmtepomp in de meterkast stroomt het water in buizen in de woning. Deze buizen bevinden zich in de wanden en in de vloer. Het water hoeft slechts 30°C te zijn om de woning goed te verwarmen. Dat is een stuk zuiniger dan in een combiketel, die het water opwarmt tot 60- 90°C.

Warmte-koudeopslag:
stoken met zonverwarmd water

